

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful ese de două ori pre septemana:
Duminică și Joia. — Prenumeratia se face în Sabiu la espeditura foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scisorii francate, adresate către espeditura. Pretul prenumeratiei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 21.

ANULU XXII.

Sabiu in 14/26 Martiu 1874.

tra celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. îéra pro o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/2, anu 6 fl.
Inseratelor se platesc pentru întâia óra cu 7 er. sirulu, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. și pentru a treia óra cu 3 1/2 cr. v. a.

Din provincia.

I.

in 7/19 Martiu 1874.

Domnule redactoru! Este unu adeveru constatatu de-si tristu in sine, ca calamităatile pré arare-ori umbla singure, un'a căte un'a, ci ele mai totu-déun'a umbla de-a valm'a insotite mai multe laolalta.

Trecu preste o miiă si nu'a de napastii, la căte a fostu espusu poporul nostru in anii recenti, revinu a aminti numai, ca dupa ce in vér'a trecuta colera, acelu morbu grabnicu și furibundu ni ceru o multime de victime, apoi ier'a presenta din carea pare ca n'o sa ne mai vedem odata seosi inca n'a fostu intru nimic'a mai crutatòria; morbulubatului, ni mai decimă din nou, mai culcă ierasi o multime de ómeni la pamant, săra distingere de seosu si etate. Si apoi precum cam de regula tóte calamităatile din lume, pana si incurcaturele si crisele politice chiaru, in lini'a prima isbescu in poporu, totu asiá si intemplatu si co aceste morburi contagiose. Ambele au cerutu victimele sele mai cu séma dela poporu. Voiu curmá pentru asta data a ve mai scrie inca si alte multe dintre necesurile ce ne apesa poporul nostru preste totu, me voiu incercá a-mi continua corespondintia cu alte menuntiele.

Amu cetitu si noi cesti din provincia cu multa interesu cele percurse in septemanele trecute in cunoscut'a asiá numita causa sasésca, de carea cu deosebire s'a ocupato diuaristic'a magiara săra lécu de diferintia de colore. Dvóstra inca a-li pertractatu acesta cestiune, lucru forte naturalu, — fiindu ca in fundulu regiu — si in patri'a nostra preste totu, — nu potu exista cestiune sasésca, carea sa nu atinga si pro romani, — intr'un'a séu alta directiune.

E de prisosu că sa mai dicu, ca totu asiá se referédia ori-ce cestiune magiara fatia de noi.

Ni ve-ti intrebá poté dle red. ! ce se vorbesce in provincia despre cestiunea emittita a sasilor? Eata ce: Fára a intrá in meritu, dupa căte scium si cunoșcemu din trecutu, din tragic'a istoria a patriei nostre — din suferintele secularie a nationei, noi nu potem crede altu cum, — decat ca cert'a intre sasi si magiari n'are sa tienă multu tempu; ei — cari judecându astadi dupa diuariele loru proprii se pare a fi ajunsu la cutietu — cum amu dice, — ca mâne poimâne voru sa se impacă ierasi, dupa cum i-amu vediutu pre acesti frati incuscrifti si cu-metriti — laolalta mai facendu si alta data — in sute de renduri.

Si dorim si noi pacea si infratierea totu-déun'a, nu amu dorí inse, că infatierea si impretenirea loru sa o mai vedem ierasi facuta in detrimentul nostru, — dupa cum a fostu acesta din vechime pana in tempulu de fatia.

Luati amâna istoria — magistra vitae, — dela anulu 1438 incoce, adeca de cându cu afurisitulu pactu alu unu-nei celor trei, — pre care nemuritoru ilu nostru poetu A. Muresianu, forte nimeritul 'lu apostrofédia de „ne gru-juramentu“, pana la an. 1848, adeca intr'unu periodu de ani 410, si vomă află negresitul nu odata intre magiari si sasi diferintie multu mai mari, decat cele din diu'a de astadi; iera cându a fostu vorba de pielea romanului, i-amu afiatu totu-déun'a uniti laolalta. Sa ne mai educem aminte incântu ne servesc

memori's de cele intemplate dela anulu 1849 incocé pana mai in diu'a de astadi, si săra voi'a nostra suntemu siliti a crede, ca pactulu cunoscutu — amintitul mai susu, carele de lege au abolit, au espirat oresi-cum de sine cu an. 1848, s'a mai sustinutu inca de facto si de atunci incoce.

Sasii, acesta mână de ómeni sîreti, a căroru ura contr'a romanilor a devenit proverbiala, s'a priceputu totu-dénu'a a tiese cu maiestria de minune cabale contr'a acestor'a, si une-ori chiaru si contr'a aliatilor loru; sasii prin cunoscut'a loru politica s'a sciutu folosi totu-dénu'a de ocasiuni, cari tognai si in urm'a celor mai grele catastrofe si crise politice au cadiutu totu nomai in picióre, ei voru sei si astadi de sigura: ce? cum? si pre a cui conta se misca? Totu ei mai cunoscu inca si pre magiari si natur'a acestor'a multu mai bine decat cum i cunoșcemu noi români; si-mi vine a crede ca totu ei — si pre noi pre români inca ne cunoscu multu mai bine, decat cum ni cunoscu magiarii.

Se poté ca d-vosra dle red. ! nu'mi ve-ti dà dreptulu cându eu sostinu, ca pactulu uniunei memorate, abolate de lege sa se fia mai sustinutu in faptu inca si dupa an. 1848. — Asiu si dorit u si eu, precum aru si dorit ori-care romanu, că sa nu amu cuventu a dice acést'a, — si atunci patri'a nostra intréga aru ave cu totulu alta fatia; intraceea lumea scia pre bine cum indata dupa sugrumarea revolutionei din 1848—49, sasii alergara a-si caută pre vechii loru — aliatii, a dă mân'a — nu cu națiunea magiara — ci cu căti-va aristocrati magiari, — cu cari apoi se pusera a informá cum li veni la gura mai reu contra nostra, pre cei din fruntea regimului absolutistic de atunci, cari că straini veniti numai atunci la noi, ne cunoscem abia numai dupa nume.

Fostii granitieri români, a căroru bravura si credintia nepetata — curata că aurolu, are se ocupe unu spatiu frumosu in analele istoriei nostre, voru sei pre bine la a cui solicitare s'a desfintat cu atât'a grada regimentele loru române, dandu-se dreptu remuneratiune, aceea ce li s'a datu altor'a de pedepsa.

Dara muntii, pasiunile si padurile fostilor granitieri, luate dela ei mai taridu săra lécu de judecata, — despre care amintiti si dv. li-aru si potutu luá óre sasii cu tota sîreti'a loru, déca nu erau ei spriginiti din partea oligarchiei magiare? său mai curatul vorbindu: déca pactulu vechiu de conjuratione n'ară si esistatu inca de facto si cu ocaziunea acést'a intre aceia si intre acesti'a?

(Va urmá.)

Fóia oficiala „Budapesti-Közlöny“ publica demisionarea ministeriului, biletul de mâna alu Majestätice Sele cătra Szlavý, prin care 'iu deslega pre acest'a de postulu de ministru presiedinte si conducerioru alu ministeriului de financa, pre lângă cele mai magulitòre expresioni de moltiamita si reconoscintia, alte dône biletelor de mâna ale Majestätice Sele prin cari sa deoumesce Bitto ministrulu presiedinte si la propunerea acestui'a cei-lalți ministrii, cunoscuti dejá din cele publicate in Nr. precedinte.

Luni in 23 Martiu c. n. s'a prezentat ministeriulu celu nou in dieta. Ministrulu presiedinte Bitto desfasura programul guvernului. Face o reprivire asupr'a causerelor din cari a rezultat imprejurările cele de vaierato, precum si asupr'a istoriei nouului cabinetu respec-

tive asupr'a istoriei genesei cabinetului. Problem'a principală a cabinetului celu nou va fi viudecarea bôlelor financiale si economice si in legatura cu acestea reforme, prin cari sa se simplifice aparaturu administratiunei si sa se aduca unu echilibru in finançe si in referintele economice de statu. Mai departe promite regimulu celu nou ca 'si va dà tota silint'a a nu ingreuná lucrările legislative prin aducerea de cestiuni, cari nu se tiene de legislativa si cari numai impedeaca si sfasia. In fine se roga a si spriginitu in procederea sea de tóte partidele.

Irányi protestéza contr'a influintie lui Andrásy la compunerea cabinetului. Simony insinuáza unu volu de neincredere. Tisza e de parere că sa se accepte septele ministeriului celu nou.

De chiaratune.

De unu tempu incoce, cam dela jumătatea anului trecutu, o plóia de articuli, corespondintie etc. unulu mai frumosu in fraseologia decatul altulu, se publicara in unele foi națiunale, cu deosebire in „Albin'a“ din Pest'a asupr'a subsrisuloi, incat s'ară paré ca unii ómeni, si inca cei ce se numescu pre sine „sericitori ai națiunii“, si facura de problema, a-lu innegrí in modu sistematic si a-lu depopularizá inaintea lumei, dupa proverbiul: „Innegresce, innegresce, totu va ramené ce-va!“

Nu e noua aparitiunea acést'a in sinu bisericei si națiunii nostre; nu nici decum, alti barbati in alta pozitivu si cu altu trecutu, nu că subsrisuloi, fura tavaliti si ii tavalescu mereu in nomolul clevetelor, de cătra aceiasi ómeni.

Cine, că sa tacu de cei vii, se calumnia si se batjocori mai multu decatul repausatulu Metropolito, nemuritoru Andrei baronu de Sia gun'a, pana era in viétia? Si cine dupa móre se glorifica mai multu, inaltiandu-se pana la ceriu cum si merita, si inca une-ori chiaru si de clevetitorii lui de mai inainte, răcesc constrinsi de opiniunea publica, incat nu-ti vine sa credi ochilor, — decat ierasi acel'asi metropolit?

E bine, sa fia ast'a prudentia națiunalala, sa fia ea morala, sa fia adeverata cultura? Astfelui credem no si inaintam binele națiunii nostre? Credu acei ómeni, orbiti de patima, ca segetile loru nu-i voru loviti totu pre ei?!

Astadi, cându lumea nu scie cum sa se mai usiuredie de necasurile si nevoile, de cari se apesa neincetatu; cându poporele cele in adeveru mature se lupta cu poterile intronite pentru asecurarea existintei si venitorului loru: noi români sa ne perdem tempulu celu scumpu in certe personali, in clevete si innegriri de cele mai urite!

Si, ce este si mai tristu inca, se afla diornale națiunale, liberali si morale cum se numescu pre sine, cari astfelui de denunciari anonime luate din ventu, le cuprindu in colonele loru, le apera si nutresc săra de nici unu scrupulu.

Amu tacutu si n'amu scrisu nici o iota pana acum la tóte innegririle si denunciariile mai susu amintite, dara nu din temere de publicitate, căci de acést'a nu-m'amu temutu nici odata. Trecutulu meu, nu de azi de ieri, ci de cându amu pasit in viétia publica stă deschiso pentru sâa-cine, acest'a este care cuprinde saptele mele si singuru numai poté marturis despre mine. Dara trecutulu acest'a, de care nu me voiu rusiná nici cându, va dovedi totu odata, ca eu independentia convictiunilor mele o scui pastră si aperă

sub tóte impregurările, fatia eu ori si cine: in biserică ca si in politica, in oficio, in sinode, congrese etc. că si in conferintie politice, parlamente etc., potu dice destulu de cu bunu succesi. Ba une-ori remasei chiaru numai singuru in lupta cu adversarii si stapanii dilei, si totu nu mi-o vendu-i. Acést'a o sciu adversarii mei destulu de bine, din esprenti'a-le propria.

Asiá dara nu din temere, o repetu, amu tacutu, ci 1. pentru ca me sciemu de totu liniscit in conscipti'a mea, fatia cu denunciariile inimicilor de móre, si, in urm'a dovedilor ce in deosebite renduri mi se dedura, aveam cuventu a sperá, ca cei ce me cunoscu — si multi me voru si cunoscendu — nu voru dà crediamentu astoru-feliu de innegriri provenitorie din ura si malitia; 2. pentru ca-mi cunoscem ómenii, clevetitorii de profesiune, sciam bine dela cine-mi vine sagetile si cu cine amu de a face, si speram tare, in urm'a celor ce de atâtea ori se scrisera despre ei, ca si onorabilulu publicu inca ii va fi cunoscendu destulu de bine, cine suntu si ee platescu;

3. pentru ca-mi marturisescu eróea, totu credeam, conformu invetiaturei nostre crestinesci pre care si d-lor o profesédia — ca dora dora 'si voru cunoscere rătescire si se voru indreptá, mai alesu vediendu ca mie unu in nimic'a, dara absolutu in nimic'a, nu-mi potu stricá, si 4. pentru ca vediui cu mare mangaiere a susțelui, ca barbati onorabili, deputati congresuali chiaru, scârbiti cum se vede de atâtea clevete malitiose, pasira in publicu in deosebite renduri spre a me apera in contr'a clevetitorilor, pentru ce le si multimescu la acesta ocazie.

Dara, si tacerea inca si are marginile sele, preste cari trecendu omulu, mai multa strica decatul folosesce. Prin urmare si eu inca trebuie sa rumpu tacerea mea de pana acum, trebuie sa ieu in publicu insumi, constrinsu cum vedeti de neimpacaverii mei dusimai, si sa aretu, nu prin clevete si vorbe góle, ci prin fapte positive: cine comite ilegalitatile si abusurile cu carulu; cine e cau'a discordiei, a frecârilor si imparechiările continue intre frati de ani inainte; cine si pedec'a inaintarei tuturor afaсerilor nostre bisericesei si națiunali, in tóte direcțiunile; cine turbura ap'a neincetatu, ca sa pescuiasca intr'ens'a dupa voia si placu; cine e capulu tuturor a reușitilor intre noi, cine in fine e omulu celu cu inima negra!

Voiu trebuie sa facu acést'a, si sa spunu totu odata si causele, pentru ce acestu soiu de ómeni me uresce asiá de cumplitu; pentru ca reolu a luate dimensiuni mari, trebuie cura radicala.

Deocamdata ince me marginescu numai pre lângă cele ce se publica acum mai de curendu totu in „Albin'a“ Nr. 17 incorespondentia din Transilvani'a, subscrisa de „mai multi archidiocesani“, indreptata in lini'a prima ierasi asupr'a subsrisuloi. Partea esentiala a acestei corespondintie se cuprinde in urmatorele trei puncte că totu atâtea intrebări:

„Se vorbesce, ca Precurios'a Sea parintele archimandritu Nicolau Popa'a, la reintorcerea sea din Aradu, unde fusese emis in calitate de comisariu metropolitan pentru implinirea actului de instalare a nou iesului episcopu de acolo, aru si conceputu o harhia, ce aru continé cele mai mari merite si laude pentru sine. Acesta harhia, scriindu-o in mai multe exemplare si botediandu-o cu numele de: „adres'a de incredere“, o

aru si impartit spre subsciere pre la toti acei'a, cari amesuratu positionei loru se tienu deobligati a-i face complimente — cuvenite si ne cuvenite, si prin urmare a-i o subserie. Scopulu acestei adrese aru fi, a retata lumei marea sea popularitate etc. etc. etc.!

"Se vorbesce, ca prin influenti'a parentelui archimandritu, s'aru fi inaintat in dilele acestea la tagm'a preotiesca unu clericu, fara a se fi observat prescriptele legei, adeca fara concursu si fara alegere formală! Relativ la acestu incidente fain'a dice, ca acest'a nu poate fi altu ce-va, decat eflusul seu al unei referinti de rudenie intre respectivoul clericu si parintii, respective parintele archimandritu din Sabiu, seu — rezultatul vre-unei intrige prin deosebitu patronagiu. Acost'a din urma presupunere sa pare a fi mai verosimile, pentru ca esperinti'a ni-a arestatu, ca parentii din Sabiu si cauta tota bas'a presintelui si viitorului in atari referinti de patronagiu. Tota lumea scie pre la noi, ca adi suride noroculu la cei cu rudenii si cu patroni intre poterici parinti din centrul archidiocesei!"

"Cu ocaziunea conferirei unui stiplidu de 500 fl. — ierasi fain'a dice, ca s'aru fi desconsiderat uci mai meriti dintre concurrenti, si ca acelui stiplidu s'aru fi datu celui mai putinu calificato, — din motivu, ca acei-lalți concurrenti nu aru fi placutu precuriosiei sele, parinteloi archimandritu, fiindu ca nu aru fi vediutu in trezii dispozitioni de absolutu servilismu!"

La aceste invinuiri, pre cari insisi dd. "Mai multi archidiecesani" le bolezna de faime luate dupa strade, eu respondu urmatorele :

La punctul 1. O calumn'a acost'a, decat care nu poate fi alt'a mai cutediator. Spuneti-mi rogu-ve, cine a vediutu seu cetitu unde-va adres'a numita? Cine a vediutu si scie, ca eu o a-si fi conceputu, scrisu si impartit altor'a spre subsciere? Sa mi o arete si mie, ca celu putinu sa-mi vediutu si eu productulu, ce mi se atribuie mie; cao eu asi sciu, ca, ne cum sa fi conceputu eu, dara nici macaru prin visu nu mi-a trecutu o astfelu de adresa. Pentru mine, cea mai frumosa adresa a fostu a fratilor aradeni in biserica catedrala de acolo; de aceasta adresa cu placere mi voiu aduce aminte in tota dilele vietiei mele. Se vede, ca aceasta adeverata adresa, se pose curmedisiu la cei ce se subscru: "Mai multi archidiecesani;" ea le tormentea ini-

mile vediendo, ca "informationile sinistre," cum scrie „Lumin'a" din Aradu, si tota machinatioane tiesute cu multa truda si bataia de capu, dintr-o data li-se nimicira. Sa sciti dloru, deea n'a-ti afiatu pana acum, ca eu numai cu mare resistinta a inimei me vediutu constrinsu, a primi acea missione onorifica la Aradu, numai dupa ce nu avui in catravu, cadiendu sorteia pre mine. Intrebati la locurile competente, si vi se va spune.

La punct. 2. N'amu influintiatu nici catu e negru sub unghia, ba nici n'amu participat de locu la „inaintarea la tagm'a preotiesca" a respectivului clericu. Altii au influintiatu, da nu eu, pre cari iasi poti numi, dara nu voiu sa mi se dica ca-i clevetescu. Intrebati si despre acost'a, deea nu sciti inca, la loculu competente, si vi se va spune. Prin urmare, cadiendu fundamentulu trebuie sa cada de sine si cele-lalte referinti de rudenie, patronagiu si servilismu, cladite pre acelui fundamentu din partea d-loru, "mai multi archidiecesani." In catu pentru aceste din urma, sa scie d-loru, ca eu totu-deon'a suntu gata a sti facia cu densii ori si unde, fiindu convinsu, ca atunci s'aru vedutu mai bine, cine a patronatu mai multu rudenile, intunericulu si absolutulu servilismu — si cine scientia, qualificacionea.

La punct. 3 Nu eu, ci Consistoriul plenar, in deplina libertate si independentia a sea, si inca in unanimitate fara unu votu, a conferit stipendiulu din cestiu. Stipendistul respectiv este gimnasistu maturisatu si teologu absolutu, eminentu in totu, nu sciu deci pentru ce s'aru poti dice, ca aru fi mai putinu calificat. Deoltintre, sa scie d-nii "mai multi", ca eu amu fostu pentru altul si nu pentru acest'a, si numai vediutu ca toti, afara de unu votidia peentru densulu, m'amu alaturat u si eu.

Ieta absolutulu servilismu!

Astfelu standu lucrulu, me vedu constrinsu a dechiarat tota cele ce se cuprindu in cele trei ponte de mai susu, publicate in „Albin'a" puru si simplu: de denunciari tendintiose si de calumni malitiose, inventate de inimicu meu ne-imperaveri, dincura, iovida si interesu particularu cu scopu, de a me inegri si de popularisá din nou.

Acesta responsu a-si fi trebuitu sa-ludau in „Albin'a", unde se facuta intrebare; dara sciindu-se pana si de copii astazi procederea acestei foi, fatia cu cei

ce nu au norocirea de a sti in relatiuni intime cu sifolu seu, ca adeca nu se primescu, — me vediutu necessitatua face intrbointiare de ospitalitatea lui redactoru ali „Telegr. Rom."

Sabiu in 9 Martie 1874.

Nicolau Popa, Archim. si Vicariu archiepiscopescu.

Pentru festivitatea iubileului de doua dieci si cinci de ani dela domnirea regelui Victor Emanuel II s'a constituitu in Rom'a unu comitetu, care a lasatu sa circuleze spre subsciere urmatorea adresa:

Sire! romanii, cari prin Majestatea Vosta devinutu cetatieri liberi ai unui poporu mare, sciu apretiu deplinu festivitatea dilei de astazi. Cei doue-dieci si cinci de ani ai domnirei Vosta suntu istoria noua a Italiei. Majest. Vosta a-ti esecutatu testamentulu a sute de mii de martiri. Stindartulu, pre care Vi la incredintatu marinimosulu Rege Carolu Albert in batalia dela Novara, astazi flatedia majestateu pre capitoliu.

Curagiulu, credinti'a Vosta si concordia' italianilor lu voru tienutu acolo. Ei potu fi mandrii, ca au indeplinitu o astu-feliu de opera mare. Sire, romanii ve doresc fericirea, de a poti restabili, dupa ce a-ti indeplinitu edificiulu politicu, si bunastarea economica a Italiei si fericirea materiale a poporului prin o industria avuta, comerciu in floritoriu si prin dezvoltarea tuturor posterilor nationali. Ajunsu la famili'a italiana sub gloriu'sa dinastia Savoyen ei (romanii) voru fi cei dintai pentru aperarea ei. Sire, Rom'a ve saluta ca rege, ca cetatiu si ca pre celu dintai soldatu alu Italiei.

Despre starile in Bosni'a i se scrie diuariul „Allg. Ztg" in 13 Martie: "E cunoscuta, ca prin memorandulu turcescu emis cu atat'a neprecautie in lume de pasi'a de ore-candu Vali Mostafa Assim — care memorandu staru a atacat fara ore-care indreptare pre representantulu Austro-Ungariei din Bosni'a — Vali la insistinti'a Austriei fu alungat impreuna cu doi suboficiali (Mutessarifu dela Banjaluc'a si caimacamulu dela Gradisc'a) si ca in urm'a acestei templari cei din Constantinopol se vediutu constrinsi a suplini pre Vali Assim pasi'a prin Akif pasiu, care era cunoscutu mai dinainte si stimutu de poporatiunea crestina din Bosni'a. Denumirea togm'a a acestui bar-

contrastandu barbariloru abiutu ne-a salvatu vieti'a.

Dara sa trecemu sa nu mai amintim tempii de dorere ai poporelor barbare; sa trecemu preste decretele principiloru patriotici de alta confessiune. Se trecemu preste anul 1700 candu corpulu mamei se sfasias in doue prin trecerea lui Atanasiu la unire, se trecemu rapede caci acestu momentu va reionoi dorerea filioru, cari plangut pana astazi asupra acestui faptu; precum Eremita proroculu asupra derimarei Ierusalimului.

Se trecemu preste cei 83 ani candu mic'a turma era fara pastorii si nu avea altu epitetu decat: tolerata; preste epoca de sub serbi, si preste a lui Vasiliu Mog'a. Amu trectu rapede; caci nu aveamur urme despre o vietia constit. Dara norii s'au rarit. A sositu tempul darului, a trectu paharulu amareloru suferintie pentru bis.

Amu apucatu sirulu Ariadnei. Cu venirea lui Andreeu Baronu de Sia-gu-n'a la caram'a eparchiei in 5 Fauru, 1848, se inaugureaza o era noua.

Acesta in 12 Martie 1850 tienutu celu intaiu sinodu in afaceri bis. la cari luara parte din cleru si laici.

Acesta este precursorulu vietiei constit in bis. nostra.

In 1860 in 3 Octobre se tienutu altu sinodu diocesanu in caus'a restaurarei Metropoliei. In 1868 se tienutu congresulu nationalu bis. pentru constituirea Metropoliei. Cu aceasta ocazie esclamata fericitulu Siagun'a: "Innoesce-te innoes-

batu de satrapu in Bosni'a dete de o parte poporatiunei crestine o satisfactiune, de alta parte inse puse poporatiunea mohamedana in o ferbere mare, care usioru se poate explicat, deca vomu luat in considerare popularitatea, de carea se bucura Akif pasi'a inca de mai niente. Turco se vediutu insielati in planurile loru.

Reintorcerea sugarilor din Bosni'a numai irita pre turci mai tare si deca ei nu dedera pre facia la momentu ur'a loru, acesta provine de acolo, ca Akif pasi'a guverna in Serajevo. Dara acum se incepe dejă din partea turciloru, de-si numai in ascunsu, o agitatiune contr'a crestinilor, mai cu deosebire contr'a sugariloru reintorsi in patria loru, prin aces, ca se incerca turci a irita plebea contr'a acestor'a. Asa se respandesce d. e. din partea celor mai de frunte mohamedani fain'a, ca Austri'a stia in legatura cu crestinii din Bosni'a si aru fi angajat pro sugar, spre a provocat in Bosni'a o revolutiune, Ba, begiicei violeni sciu a purta pre confratii loru de nasu dicendule, ca Austro-Ungari'a aru si recunoscutu degat pro imputernicitulu sugariloru, Vaso Vidovich, care totu tempula 'lu petrecu in Vien'a, de "principale Bosniei", si l'aru si intarit u de atare.

Si la acesta mai vine si acea impregurare, ca in stambula a urmatu o schimbare in veziratu, care si co privire la Bosni'a si la referintile de acolo nu ramase fara efectu, pentru ca mai multu de opta dile numai stia in fruntea guvernului Vilaetu din Serajevo Akif pasi'a celu stimutu de crestini, ci Dervisu pasi'a, despre a carui intentiuni de ocamdata nu se scie nimicu siguru, dara de alta parte nu trebuie sa ne promitemu multu despre densulu.

Spre intarirea asertiunii mele omiscesu nomai de uno casu, care se templa de una-di: In 5 Martie soldatulu cordonul, Casim, unu mohamedanu, aflandu-se la crestinulu Sav'a Zigovic, luat la sine in mesura neindatitata spirituose. Spre a nu veni indata in atengere cu socii sei, intră — pre la diumetate pre siese sera — in pravali'a negotiatoriului crestin Mile Preich. Langa usia se lasa josu, avu inse nenorocirea de a se lovi cu capulu de zavorulu celu mare de feru dela usia asiatică de tare, catu mai si perdu semtire. In curtea negotiatoriului Preich 'si cauta unu locu, unde in urm'a rachiului beotu fara cumpetu si a convulsionsloru adormi indata.

Dupa unu tempu lungu venit Mile Preich in curte si vediutu inspaimantat pre

te noule Ierusalime, ca ti-a venit tie lumina, si marirea Domnului preste tine a stralucito."

In 1870 tienutu celu intaiu congresu in restaurat'a metropolia. Amu ajunsu a poti numi anul epocalu alu biser. nostra, candu ea ca autonomia pasiesce in fatu lumei, candu ide'a de constituire devine realitate, candu membrii congresului procede in desbaterile loru amesuratu unei legi canonice. Caci legea — este lucru cunoscutu — coaduce poporele. Totu un'a este deca este scrisa seu ba. Chiar in familia de vomu cautata exista o lege — voia' tatalui de familia asemenea in starea patriarchale, si starea de barbaria a poporelor, dara in temporile nostre o corporatiune, unu poporu, ce-si urmareasca scopurile sele nu poate exista fara lege scrisa; pentru ca numai asi reprezentanti la lege se poate vedea deca lucru dreptu ori ba, si deca 'si implinesce acurat missionea. Apost. Pavelu in episodul caram'a metrop. capu 7. v. 8. dice: "Au nu sciti ca legea stapaneste pre omu in caca vreme traiesc?"

Acost'a a datu impulsu fericitului Siagun'a spre a lucra o atare lege, referitora la conducerea afaceriloru sinodali, in cause bisericesci, scolari si fundatiunali. Acost'a lege este "Statutulu organicu" carele dupa ce se desbatu in congresulu din 1868 se sanctiună prin Majestatea Sea Franciscu Iosifu I in 28 Maiu 1869. Ajungenda pana la aceasta lege se o analizam. Precum ori-ce lega

FOISIORA.

Despre constituutiunea bisericei noastre.

(elaboratu cetitu in siedinti'a publica a societ. de lectura pedagogico-teologica din Sibiu, in presera onomasticei (26 Fauru) Esc.

Sele Par. Archiepiscopu si Metropolitul Procopiu.)

"De gresie tie fratre teni, in dreptul intre tene, si intre elu, si deca nu te va asculta, ia cu tene inca pre umulu seu doi, si asi in dreptul lui pre elu, si deca nu va asculta nici de acesta, atunci spune-lu bisericei." (Math. cap. 18. v. 15.)

(Urmare.)

Incepulul vietiei constit. in bis. este asiaticu vechiu ca si crestinismulu. Sa ne incercam a exprima ce insemnă a avea constit. in biserica primitiva. Insemnatu: a fi libera bis. a judecatu dens'a in totu afacerile sele, a puti functiună fia-care membru liberu precum onu organu in organismulu corporului omenescu; a poti fia-care membru a se inaltat la ori-ce treptă bis.; numai sa aiba calitatele recerate, a suporta fia-care greutatile dela cari este conditiunata bunastarea bisericei. Intocmai vedem in bis. primitiva. Dara se venim la noi insine, la momentulu candu bis. se arondéza ca nationale amesuratu can. 34 apostolescu, carele dice: ca eppi unei natiuni sa scia pre celu intaiu intre densii si sa-lu considera pre elu de capu etc. Amesuratu acestoi canoni aru trebui sa vorbesca despre fazele constituutiunii in

Casim intinsu și spumegându din gura; acesta se află în o stare, pre carea după cele dese mai susu nu avem lipsa sa o esplorăm mai de aproape. Prich facă de scire acăstă postului dela cordonu. Soldatii cordonului adusera pre sociulu loru în casă de varta și latira între poporu cu intenție faimă, ca Casim aru fi ucișu de crestini. Ei diceau, ca Casim nu bea beutura oprita, și inca induplecara pre acestă cu vorba, că se dica, cându-l erulu va veni la forulu de judecata, spre a depărta dela sine ori ce pedepsa, ea patru-dieci de crestini au navalită asupră lui și laru si batutu, ca elu numai de Gjero Bosanich și mai pote aduce aminte, pre care l-a vediutu între acești patru-dieci.

Aru si sa mai facem oice observație, ca comandanțul cordonului Hussein Aga, unu instrumentu orbu alu fostului vezir Assim pasi'a, a trebuitu sa jure acestui să cându-să dosu, ca va înegrif la tōta ocasiunea pre crestini și va justifică cu acestă mesurile lui Assim pasi'a înaintea lumei. In modulu acestă se sumutiara mohamedanii contră crestinilor și opinturile onorabilelor caiacamă delă Gradiscă, Teik Bey, de a scuti pre crestini, nu fura insotite de urmări durabile. Togm'a acum a pornit spre Gradiscă o comisiiune investigatore, in care se află Mutesarif din Banjaluca, unu Miralay și unu Bimbasi'a.

Cetim in „La Roumenie“ din Bucuresci dela 2/14 Martie urmatorele :

„Pre cându societățile de asecurătione române, „Daci“ și „Romani“ se află intr'unu statu de prosperitate, din dī in dī crescendu, societățile straine de asecurătione din ce in ce incéta cu operațiunile in tiéra românsca. Eata inca dōue : „Versicherungs-Bank“ și „Versicherungs-Gesellschaft“ din Pest'a, cari anunția ca incéta de a mai funcționă in Romani!“

Va se dica : mereu se descepta si românulu din letoria si incepe a-si scutură indolentă financiară, prin carea ajunseră aprópe de perire.

„Daci“, abia fundata de trei ani in Bucuresci, dejă cu unu capitalu de garantia de cinci milioane lei noi, a cuprinsu mai tōta tiéra și face asecurătioni cu celu mai bonu succesiu in tōte rămorile. „Romani“, abia de curendu intemeiată in Iassi, capital'a Moldovei, cu capitalu de trei milioane, dejă incepe a prosperă. — Cate milioane prin acesto

are unu principiu din care se deduce ; astfelu și Statutulu organicu. Isvorile lui suntu preceptele Mantuitorului Chr. canonele apostolesci, canonele sinodelor ecomenice și locali. Că atare pone base const. nōstre moderne. Dupa cuprinsolu seu nu me indoiesc este unu capu de opera ; căci este eflusulu legii divine. Se cercāmu scriptur'a, canonele și nu vomu astă nici o contradicție. Prin elu este in fapta recunoscula autonomia bis.

Fia-care elementu din organismulu bis. pote funcționă liber, și pote luă parte in tōte afacerile bis. scolari și fundaționali, amesurat legei, și inca individualmente ori prin representantii sei ; fiindu totu odata detorii a suportă tōte greutățile dela cari este condiționata buna starea bisericei. Astfel in afacerile strengu bisericesci, se procede dupa pracs'a bis. primitive, și incătu ne concedu impregurările din tempulu nostru.

Abstragendu dela altele multe, se amintim alegerea personalor beneficiare bis. carea este unu obiectu esențial in constitutiune. La alegerea presbiterilor și diaconilor este indreptatito poporulu. La alegerea protopresbiterilor și eppilor deputații din clerus și mireni, avendu a-cestă basă in can. 5 și 13 din Laodice'a ce dicu : ca alegerea celoru pentru preotia, sa nu se facă in presentia auditorilor, și ca acăstă nu se pote lasă multimei (poporului de josu.)

(Va urmă)

două instituție remănu pre fia-care anu in tiéra și in pung'a românilor, cari miliōne pâna mai eri inavutie pre speculantii straini !

Din Chislehurst.

Foile bonapartiste scriu despre dourgerea festivităției din 16 Martiu astfelu :

La 11 ore dimineti'a principele imperialu insocu de mama sea, de principele Lucianu Bonaparte și de principele Murat, porni din Camden-House spre biserică dela Chislehurst, in carea si dinaintea cărei lu acceptau aprópe siese mii francesi. La intrarea sea in biserică i se dete unu ramu din pomolu de castanie din gradin'a tuilerilor, care de regula infloresce singuru intre consortii sei in 20 Martie, diu'a reintorcerei dela El'b'a. Ramu avea intr'adeveru doi moguri, principele i rupse, l luă la sine și puse ramu pre mormentulu fatalui seu.

Dupa seversirea servitiului Ddiescu totii mersera in gradin'a dela Camden Place, unde unu cortu immensu cuprinse pre șpeti. Indata veni principele imperialu cu mama sea de bratu. Ei ocupara locu pre o estrada, unde ministri și statulu curtei erau dejă adunati și ducele de Padu'a ceti o cuventare, in carea dupa unele cuvinte devotate memoriei imperatorului dice :

Cându tōte partidele in Francia se misca pentru caus'a loru, noi singuri nu potteamu observă tacerea. Noi suntemu rezoluti a remané strensu intre marginile legei, inse avemu dreptulu, a ne revocă in memoria trecutulu. Inainte cu 18 ani, domnul meu, poporul Franciei a salutat nascerea Văstra eu bucuria. Europa, adunata in congresulu dela Parisu togm'a pre atunci, s'au alaturat la bucurie și sperantile lui. D-văstra a-ti primitu titululu : „Copilu de Francia.“ Cându furtun'a n'aru si impede catu cursulu vointei poporului, legile fundamentali ale imperiului aru pune destinele tieri in mânila d-văstre. De alta parte vedem ca incercările de trei ani de a intemeia unu regim definitivu, suntu fără potere și disperu ; pre lăngă tōta increderea in onestatea maresialului Mac-Mahon, sub a căru scut temporariu s'au pusu interesele natiunei, ea totusi e ingrijiata de viitorulu seu și activitatea generale sufere sub acestă. O siguritate se pote mediloci numai prin o manifestare sincera și libera a vointei tuturor, carea se obtrude patriotismul singurateilor.

Ce regim va alege sufragiulu universu, cându și va exercia suveranitatea sea nerescisibila? Francia e democrat, dara ea voiesce ordine și autoritate. Republic'a a fostu pentru ea totu-déun'a numai unu interegnu său unu regim de transactiune, republic'a i s'a octroatu numai prin terore, rescăla invigetória său prin unu atentat comis sub ochii și in folosulu inimicului. Dinasti'a napoleonilor a fostu alăsa din sirurile poporului, spre a reprezentă și garantă interesele și drepturile societăției nōstre moderne. Intemeiata prin voci numeroase, restaurata și recunoscuta, ea e alăsa nu a unei clase, ci a natiunei intregi. Acestea suntu titulele ei de dreptu și aceeași natiune, carea le-a scrisu cu mân'a propria, nu le vă poté uită nici odata. Cine o numește schimbăcioasa că vremea și revoluționaria, o calumnie.

Fără indoieala surfația usioru se escita de venturi contrarie și sărtea nōstra e prea adese ori viptim'a rescolei. Dara credint'a politica a poporului e togm'a că și religiunea : ea se inclina putiu in furtuna spre a se radică ierasi mai ardietoria și mai supera. Noi stămu inaintea d-văstre, domnulu meu, in numeru mare, dara cu o mia de ori mai numerosi suntu acei'a, cari serbăza pre pamentulu Franciei diu'a de 16 Martiu eu dorintele și rogațiunile loru. Acceptati dara numai cu incredere! Nimenea nu va poté impiedecă torentele natiunali, petrecitive tempulu esilului in reculegere și lucru, impresorati de ingrijirea amabilă a unei mame, alu cărei curațiu și resignație pa-

triotica i-au datu unu locu onorificu in istoria, dara fiti găta pentru hotaririle proovedintiei.

Principele se sculă spre a respunde la acăsta cuventare, inse sgomotosele vivate nu i permisera a veni indata la cuventu. Dupa acestea elu roști cuventarea urmatore :

Domnule duce! Dloru mei! D-văstra adunandu-ve astadi in locul acesta a-ti urmatu semtiului de fidelitate cătra memorie imperatorului și pentru acăstă ve exprimu inainte de tōte multiemiu' mea. Conscientia publica a spalatu acăsta memoria mare de calumnii și cunoscă pre imperatorele in adevera' sea figura. D-văstra, cari din diverse părți ale patriei a-ti venit aici, poteti dă testimoniu despre densulu, domnirea lui a fostu numai o ingrijire continua pentru binele comunu, diu'a lui din urma pre pamentulu francesu a fostu o dī de eroismu și de resignație.

Asistint'a d-văstre in locul acesta, numerosele adrese ce ni sosescu dovedescu, cătu de ingrijita e Francia de sărtea viitorului seu, ordinea e scutita de spad'a ducelui de Magent'a, a vechiului consorte a tatului meu in gloria și nefericire. Onestatea lui e pentru noi o garantie sigura, ca nu va lasă sa se derime bunulu lui incredintat. Dara ordinea materiale inca nu e siguritatea. Viitorulu e obscuru, interesele vinu in spaima, pasiunile spotu abusă de a-cestă situatie.

De aci se nascu somtiementulu, alu căruj resunetu mi-lu aduceți d-văstra și care eu o potere neresistibila duce opinionea publica la o provocare nemedilocita cătra popor, spre a pune acestă basea unui guvernui nemedilocit. Plebiscitulu e mantuirea și dreptulu ; elu singuru da guvernului ieră potere și deschide tieri o noua era de lungă siguritate ; elu insémna o'partida mare natiunale fără invigetoriu și invinsi, carea se radica preste toti sengurăteci spre ai impacă. Indreptăva Francia, cându va fi liberu intrebata, privirea sele asupră fiului lui Napoleonu III? Acestu cugetu descepta in mine numai pucina arogantia cătu ne-incredere in poterile mele.

Imperatorele m'a invetiatu, cătu de greu apăsa poterea suverana chiaru și pre umerii imbetraniti și cătu de necesaria pentru o asiā inalta missiune este credint'a cătra sine și consciint'a detorintici. Această credintă va suplini ceea ce lipsesc junie mele. Lantiuit de mama-meia prin căci mai frageda și recunoscătoria iubire, eu totu-déun'a me voiu nesu, sa intrecu progresulu anilor. Cându vocile majorităției in óra benevenita voru cere unu altu regim, eu me voiu pleca cu reverintia inaintea decisiunii tieri.

Déca numele lui Napoleonu va esf a opta ora din urnele poporului, eu sum găta, a luă asupr'a-mi responsabilitatea, pre carea mi-o va impune votulu natiunei. Această e semtiementulu meu ; ve multiemescu pentru ca a-ti facutu o atare caletoria indepartata spre a primi expresiunea acelui'a. Duceți celor departati memori'a mea, duceti Franciei dorintele unui'a din copiii sei, curagiul și vieti'a mea suntu ale ei. Ddieu sa o padișca și sa i redue inflorirea și marimea ei!

Acăsta cuventare fă insocita de aplaus se frenetece. Dupa acăstă famili'a imperiala se retrase in cabinetele ei și acă incepă pre la dōue ore in sal'a oca mare primirea deputațiilor, carea a durat pâna la 7 ore. Călă séra se aretă principale și imperatés'a inca odata in parc, unde multi englezi se amestecă in multimea francesilor și strigătele animale : „Sa traiésca Napoleonu alu IV! sa traiésca imperatés'a! sa traiésca imperatulu!“ se audiau pâna sér'a târdiu,

Intre multimea dela Chislehurst sa fă fostu, dupa cum dice „Pys“, și aventuriul Regnier cunoscutu din procesul lui Bazaine, inse de asta data i se aretă omul drasnetiu usi'a. Cu o deosebită distinctiune fu primitu de cătra imperatés'a dlu Poytiv care a fostu prefectu in Nancy pre tempulu cându acăstă celate era ocupata de nemți său dupa cum se vorbi pri-

Francia de patru ulani. Imperatés'a dechiară acestui'a, ca nu s'a indoit nice odata despre energi'a personale și despre loialitatea lui. Sau templatu cu acăsta ocazie și unele furturi. Exministrul Chesneau i s'a furat unu orologiu și ducelui de Gramont ordulu celu mare alu legiunei de onore.

Seraciea său clas'a lucratilor nu a fostu de locu representata la acăsta festivitate. Miile de francesi căti venira la Chislehurst suntu individi din clasele mai avute ale Franciei. Conversație a s'a invertită precum de sine se intielegă mai intăiu, pre lăngă însemnatatea dilei, sperantile partidei bonapartiste și pre lăngă provisoriu de acum. Despre Broglie se dicea, ca e unu campionu fără voia pentru provisoriu și cea mai nouă lege a lui electorale dă cele mai bune perspective pentru restaurarea imperiului. Sperant'a bonapartistilor se radima mai tare pre restrinția indreptării la elegere, pre „bunul“ spiritu oară armatei și pre miseră ce domnește adi in Francia intre poporatiunea lucratilor.

Ce privesc pre Francia, n'au facutu cu acăstă ocazie manifestații pentru cauș'a bonapartistilor nicași. Diuarele bonapartiste se opintira din tōte puterile a destuptă simpatihile pentru principale imperialu, dura cu putiu succesi.

Diuariul bonapartista „Ordre“ publică indata cuventarea principeloi imperialu in vr'o căte-va mii de exemplare, cari ce e dreptu se vendura rapede, dura — după cum se exprime „F. Corr.“ — in locurile publice pre drumuri, la bursa s. a. se potea observă, ca publicul a primit preste totu acăsta manifestație cu indiferentismu și clatinu din umeri.

In locul bastilei s'au arsu o 100 exemplare ale diuariului „Ordre“. Dupa semnele aceste dorint'a și sperant'a bonapartistilor e inca de departe de realizat și e dubiu, ca mai avé-va legend'a na-poleonilor potere farmecătoria și pentru unu Napoleonu IV?

Universitatea sasăscă.

(Urmare)

Precandu organismulu comitatelor și alu tieri eră sustinutu cu atari modalități, pre cându scaunele și districtele sasesci, și locuitorii fundului regiu au potutu eserții impreuna cu nationalitățile conlocuitoare in Universitate legalmente togm'a acele drepturi legislative și in senoul ei și jurisdicția comuna, că corporaționile comitance și secuesci, pre cându donatoriul radică pre ospe la o indreptărire egale cu a sea, ceea ce abia s'a templatu unde-va in o parte a pamantului, pre atunci trebuie sa cuprinda pre patriotulu seriosu cugetatoriu o mirare ve-dienda ca contra organismului tieri și sustăre lui ospe voiesce a influență in modu duplu și totu-déun'a impiedecându asupr'a factorilor patriei comune, odata adeca prin representanții loru scaunali și districtuali in dieta și de alta parte cu representanții jurisdicției comune de dōue ori déca nu cu mai multi, că o potere, tiera, nație și jurisdicție independentă deosebită, — fiind la numeru preste 120,000, delaturandu și tienendu intru nimică pre poporul care dupa cuvintele diplomei eră egalu indreptăritu cu densii — și subjugandu pre toti compozitorii români și unguri, cari in numeru susținutori suntu de sigur mai mulți și cari au de dōue ori atâtă posessiune și cari dau mai multă contribuție de sânge.

Dara asiā numit'a Universitatea sasăscă atătu dupa legile tieri sustinute cătu și dupa cele invezite și sterse n'are nici unu dreptu, nici unol, nici dreptu deliberativ și intredicatoriu cu respectu la jurisdicție și legislație, precum nici cu privire la normele municipale, pentru ca :

a) Universitatea sasăscă n'are dreptu de a se amesteca in cestiunile administrative comune, cu atătu mai putiu in cestiunile locali și municipale, n'are dreptu a se opune factorilor casei reprezentative amenințându și subsapandu

săcioritatea guvernului și a impriștui, precum au încercat să face acăsta la 16 Februarie și au să executat sub preșidigiul celu slabu, pentru că;

b) Cav. Iosif Eder cunoscut cu legile imperiului magiaru, Felmer, Ladisla Nagy, fostu advocatu in Orestia și Iosif Benkő și alii cunoscatori fundamentali ai constituției patriei noastre, și alti juristi cari au scrisu despre acăsta opuri voluminoase dela temporile cele mai vechi, nu amintescu in opurile lor scrisse esupr'a drepturilor populatiunilor din Transilvania, cu nici unu cuventu nicairi de acelui dreptu alu Universitatii care sasii pâna acum l'au pretinsu in asunsu, acum inse publice și cu sorti'a, dupa care districtele și scaunele cu deputarea corporatiunilor constitutionali independente, și Universitatea sa faca contr'a dispozitiunilor guvernului și a legislativei proteste, sa se opuna acelor fără nici o crutiare și sa conturbe liniscea și ordinea publica. —

Varietăți.

** (Prelegerea duii A. Lambrioru. — „Limb'a cronicarilor și limb'a de astăzi.“) D-sea a aratat că astăzi suntemu pre calea de a avea două limbi, limb'a poporului, unu organismu viu ce cuprinde in sine vieti'a intréga a poporului românescu și limb'a nouă vorbita și scrisa de lumea asiă dîsa literata. Aceasta din urma se alcătuiesce din unu numeru de cuvinte ale limbii vechi și din o multime de vorbe noue luate fără nici o nevoie dela limbile române, asiă ca ceea ce se numesce progresu in limb'a nouă nu este altu ce-va decătu nesunti'a de a totu aduce forme și vorbe noue pâna ce voru remane uitate formele limbii poporane. Limb'a nouă că un'a ce are vieta in trecutu, alu cărei'a materialu nu ne pune in legatura cu intréga lume intelectuala a poporului românescu, nu pote sa aiba ea o literatura originala, ci literatur'a ei va fi o copia palida și sarbeda de pre literatur'a francesa etc. Apoi prin croirea unei limbii noue se face desbinarea poporului românescu in două părți fără legatura fircesca și fără inriurire un'a asupr'a altei'a; asiă ca ceea ce n'au potutu face nici barbarii, nici limb'a slavona in biserică și statu, face astăzi limb'a francesă și latin'a. Limb'a românescă asiă cum o graesce poporulu are o suma de insusiri forte magulitore pentru noi, pre care de siguru le va perde odata cu slutiarea și desbarnarea ei. Români suntu singurul element statoricu in totu resaritului Europei de dincöce de Dunare, limb'a loru a suferit inriuririle siuvilor trecătoare de barbari ce s'au strecerat pre aici, și prin acăsta au capetatu insusirea de a slugi astăzi pre unele locuri de limb'a română prin care se intielegu poporele de deosebite rase; asiă in Transilvania limb'a in care se intielegu sasulu cu secuiul este limb'a românescă, asemenea in Dobrogia. Apoi d-sea venindu la limb'a cronicarilor au dovedit ca este limb'a poporana din acelă vremi; pre urma au urmarită căteva forme vechi ale limbii; au aratatu cum pre incetul se limpediesc frasolog'a ei, pâna ce in vîcălu alu 19-lea inversiile cronicarilor incetădă și multimea incidentelor ce intuneca limb'a incepe a rari. Limb'a scrisa de Beldimanu și Conachi, la inceputul vîcălui nostru, este desvelirea limbii cronicilor său limb'a poporana de acea vreme. Inriurirea primejdiösă la noi incepe dela 1835 incöce. Inriurirea francesă incepuse mai de multu, dară limb'a nu suferise din acăsta nici o dauna, adverat'a ei peire este dela 1848 incöce, adeca de cându biruesce principiu ca „limb'a trebuie intorsa la o forma mai originara și mai primitivă“, intielegendu-se prim aceste vorbe limb'a latina. Cei ce curgău necurmatu din Franța gasindu peirea limbii decretata au inceputu să ei a nu-si mai dă simțele că sa imbrace gandurile in vestimentele nationale, fiindu-le mai usioru a scote la lumina o gandire in formă in care o

primise, și asiă s'au introdusu multimea de vorbe fără rostu și propositiile frantiozesci. Singură scăpare este primirea materialului popularu in limb'a literara; iera primirea cuvintelor straine marginita numai la acelle cari aduce idei noue.

** (Sinistrele maritime din Ianuarie 1874.) — In lun'a Ianuarie 1874 s'au perduți cu totul 168 vase cu pandia adeca: 18 engleze, 25 americane, 12 germane, 10 franceze, 7 olandeze, 7 italiane, 5 grecesci, 4 rusesci, 3 norvegiane, cauștriace, 1 suedezu, 1 turcu și 9 paviliōne necunoscute; in care numeru, intra și 9 vase care sa presupunu că perduțe cu totul in lipsa de sciri despre ele; iera vase cu abur s'au perduți 18, adeca: 11 engleze, 3 americane, 1 germanu, 1 danezu, 1 spaniolu și 1 francesu.

** (Pungasii in Londra). Nici într-o parte din lume, nici într-unu orasul nu suntu mai multi, și mai исcusiti pungasi de busunare, decătu in Londra. Acești tâlhări, cari suntu mai multu copii, dresati pentru asemenea intreprindere, au o asiă arte la piscau, incătu, fără sa semti, și fura totu din busunare.

Unu gentilomu avuse norocita' ideia de a-si construi busunarele sele cu unu mecanism, care cându cine-va bagă mâna in ele, nu o mai potă scote. Astu-feliu mergendu elu pre strada, unu pungasius vine incetu să verifică amendouă mâinile in busunare; inse cum se spaimentă elu cându nu le mai potă scote afara.

Gentilomul se facă ca nu observă acăsta și merse linisită inainte, și după ce-lu portă pre mai multe strade, sa intore spre elu și ii dise:

— A! pungasiule, ai vrutu sa-mi furi ce-va?

— Me ieră, sire, respunde pungasiusu cu galantaria, n'amu vrutu sa furu, dară 'meră frig la mâni, și le-amu bagat la dumăna in busunariu, spre a le incalda.

Unui altu domnu, unu baiatu ii trase batist'a din bosunariu. Aceasta semtindu-lu apucă de mâna.

— Vreai sa-mi furi batist'a, ticalosule?

— Nu, domnule, dara tocmai acum ti-o fura unu altul, și eu luându-o, vreamu sa ti-o punu ierăsi la locu. „Pop.“

** (Trichine. Esaminarea a mascurilor.) Cu putenia bunavointia și ochi sanatosi, fia-care persoană, cu ajutorul microscopului, poate examină carnea de porcă spre a se incredintă, de către contiene său nu trichine. Pentru că operatiunea sa fia cu totul sigura, trebuie a se analiza carne din siepta părți a corpului unui animalu să anume: 1) a pantecelui, 2) a cōstelor, 3) a gâtului, 4) a capului, adeca a muschilor care misca falcile, 5) a limbii, 6) diafragmulu și mai alesu partea unde carne și lipita de nervi și 7) ambii ochi. Nu se gasesc nici odata trichine nici in grasime. Din fia-care din 7 părți mai susu aratate, trebuie a se luă carne din două diferite locuri și a se supune esaminului, astu-feliu ca pentru a face o cercetare consciintioasă și seriōsă trebuie a se efectua 14 cercări pentru fia-care animalu inainte de a parasi analisarea.

** (O sinagogă venduta prin licitația). Eata unu casu in care vedem ca licitația, acăsta operatiunea comercială, a inceputu a fi întrebuită și in afacerea unei sinagoge, care proprietate, de către morală, a devenită contestată; și unde? in Ungaria in orasul Grossvardein, in a căreia comunitate israelita s'a formatu mai multe factiuni religioase, că de exemplu: reactiunarii liberali, betrani și junci, ortodoci și progresisti. Fia-care din aceste factiuni sustină cu energie principiile sale, fia-care voia sa le impui celoru-a-lalte factiuni, incătu să iivitu intre densele o certă, animata și necurmata, care neputendu a-junge la nici unu rezultat a provocat o comisiune de arbitri, alesii dintre membrii loru că sa hotărășca ce este de facutu, căci se pusese in cestiune proprietatea morală a sinagoge.

Arbitrii, după multe cugetări și desbateri nu se putura unu decătu asupr'a decisiunii de a pune la mezatu sinagogă, și care din factiuni va dă mai multu acelei'a vai remană proprietatea absolută a acestui săntu lacasius; iera banii se voru împarti de o potriva intre cele-lalte factiuni. Astu-feliu principiile religiose ajungendu a fi sustinute numai prin bani, aplanarea cereturor a devenită cu totul usioră, accepându-se de toti in unanimitatea licitația propusa de către arbitrii.

La 24 ale lunei trecute s'a tenu tu acăsta săntă și religioasa licitație, și dlu Samuel Levy, capulu partidului ortodox, urcandu pretilu adjudecatiunei pâna la sun'a de 14,900 florini, a remasu stapânul absolutu alu sinagogei pre căndu cei lătii au remasu cu parale, și fără sinagogă.

Nimicu mai practicu și mai positivu decătu operațiunile financiare. Marimea cifrei decide dreptatea. Celu mai forte susținătoriu alu principiilor este banul, și prin urmare, cine are bani are și bune principii, fia chiar principiile religiose.

Eata progresul israelitilor din Grossvardein in operațiunile religiose financiare. (Desceptarea).

Raportu comercial.

Sabiu 24 Martiu n. Grău 7 fl. 80 xr. frumosu, 7 fl. 33 xr. mestecatu, 7 fl. 13 xr. qualit. infer.; secară 4 fl. 93 xr. pâna 4 fl. 67; orzu 3 fl. 67; ovesu 2 fl. 93 pâna 1 fl. 73 xr.; cucurușu (porumbu) 3 fl. 87-4 fl. 13 xr.; cartoș 2 fl. 40 xr. galăta austriaca.

Făină bună 14 fl.; de frânele 12 fl.; de pâne alba 11 fl. pâne de casă 10 fl. maja. Lintea 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malatul 16 xr. cup'a. Fenu legatu 1 fl. 30, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maja. Lemne de focu 8-10 fl. stang. austr. Carnă de vita 22 cr. p., de porcă 26 xr. Unsoreea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de șoldal culegatoriu care aru fi totudeodata și instructoru și diriginte alu învățătoarelor și diriginte alu afacerilor tehnice la tipografia archiepiscopală română gr. or. de aici se scrie concursu pâna la 3/15 Aprilie a. c.

Cu acestu postu este impreunat unu salariu anual de 600 fl. v. a.

Doritorii de a competă la acestu postu au a-si asterne la subscrisia comisiune pâna la datul indicat suplicele concursuale provede cu atestatele de spre calificatiunea loru in art'a tipografiei.

Sabiu 1/13 Martiu 1874.

Comisiunea administrativa a tipografiei archiepiscopale române greco-orientale.

(3-3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului învățătorescu de clas'a a III dela școala române greco-orientale din opidulu Presmireu, cu salariu anual de 300 fl. v. a. din cas'a alodiala, apoi 4 galete de grău dela măr'a comunei precum și 40 xr. de copii obligati la școală și in fine quartiru liberu, se scrie concursu pâna la 1 Aprilie a. c.

Dela doritorii de a ocupă acestu postu se cere, sa aiba celu putinu 4 clase gimnasiali, cursulu pedagogico-teologicu, atestat de calificatiune, și sa cunoască bine limb'a germană; iera documentele loru instruite in sensulu Statutului organicu pâna la terminul susu indigitatu.

Alba-Iulia 1 Martie 1874.

In contilegere cu comitetul parochial.

Ales. Tordasianu, protop. or. gr.

(3-3)

Nr. 25/1874.

Edictu.

Prin care Oprea Maniu Lungu din Poplacă scaunulu Sabiuului de religiunea gr. res. carele de tempu indelungat cu necredintă au parasită pre legiuța lui sociu Dobră Maniu Vladu totu din Poplacă, fără de a se sci loculu sfârci și petrecerei lui, se provoca, că in termenul de unu anu dela datulu de fată sa se insatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divorțial intentatuo asupr'a lui, se va otari amesuratuo prescriselora canonice și in absența lui.

Sabiu 22 Fauru 1874.

Forulu matrimoniale alu tractului protop. gr. res. alu Sabiuului I.

(3-3)

Editură și tipariolu tipografiei archiepiscopale.

- b) 15 jugere de pamantu.
- c) de totă famili'a 2 metru de bucate cu grauntiulu.
- d) De totă famili'a 2 dile de lucru.
- e) Stola prin sinodulu protopresbiteralo hotarita..

A căror' curatul venișu trece preste 400 fl. v. a.

Concurrentii voră avé a-si ascerne recursele sele, pâna la terminul disu, respectivul domn protopresbiteru Parteniu Trombitasu de Betlenu in Muresiu Osiorhei.

Maros Szt. György, 5 Martie 1874.

Comitetulu parochialu in contilegere cu respectivul domn protopresbiteru.

(1-3)

Concursu.

Pentru ocuparea parohiei vacante Uroiu, și filiei Carpenisiu de clas'a a III in protopresbiteratulu gr. or. alu Ioagiu I, statotrie din 153 familii, se scrie concursu pâna la dumineac'a Tomei in 7 Aprilie a. c.

Emolumentele suntu :

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Venituri stolare, și 102 ferdele (a 22 cope) cucurozu sfarmatu.
3. Portiune canonica : a două locuri aratori de 4 cara cucurozu, b) trei locuri aratori de 4 ferdele semenatura de greu, c) o eurechista de 1000 lire eurechii, două cemeteriori cu pomi și de unu caru benu, dău unu venitul anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acăsta statione au se ascérne concursele loro instruite in sensulu Statutului organicu la subscrisu in Hondolu, pâna la terminul prescriptu.

Hondolu in 6 Martie 1874.

In contilegere cu comitetul parochialu.

Basilu Piposiu Protop.

Concursu.

Devenindu parohia Paclisi'a in protopresbiteratulu Albei-Iulie vacanta — se scrie concursu pâna in 2 Aprilie a. c.

Emolumentele suntu :

1. Venituri stolare indatinate.
2. Aratura 5 jug. și senatii 1 jug. 297□.
3. Casa pentru locuinția se va închiria din vîstieri'a bisericiei, pâna cându cas'a parochiale, și alte supraedificare; precum și o parte de implantatiune a vinei se voru plati familiei, fostului parochu.

4. Dela aproape 200 patersfamilie căte 1 ferdele cucuruzu cu tuleulu, și 1 di de lucru.

Doritorii de a ocupă acăsta parohia, au sa-si asterna suplicele instruite cu documentele recerute de prescrisele "Statut. org." la subscrisu pâna la terminul susu indigitatu.

Alba-Iulia 1 Martie 1874.

In contilegere cu comitetul parochial.

Ales. Tordasianu, protop. or. gr.

(3-3)

Concursu.

Se publică pâna in 4 Aprilie a. c. pentru vacanta parohia de a III clasă Muresiu Sân-Georgiu (Maros szt. György) in scaunulu Muresiului. —

Emolumentele suntu :

a. Casa parochiala, cu gradina marișoara.